

TURUN YLIOPISTO

Kliininen laitos, Lääketieteellinen tiedekunta

PUOLAKKA, ELINA: Childhood socioeconomic status in predicting metabolic syndrome and glucose abnormalities in adulthood: the Cardiovascular Risk in Young Finns Study (Lapsuuden sosioekonomisen aseman vaikutus metaboliseen oireyhtymään ja sokeriaineenvaihdunnan häiriöihin aikuisuudessa)

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 7 s.

Sisätautioppi

Marraskuu 2016

Metabolinen oireyhtymä on sydänsairauksien riskitekijöiden kasauma, jota sairastavilla on kaksinkertainen riski saada ja kolminkertainen riski kuolla sydän- tai aivoinfarktiin. Metabolisen oireyhtymän kriteerit ovat ylipaino, hyperglykemia, korkea verenpaine, dyslipidemia ja insuliiniresistenssi. Oireyhtymän ehkäiseminen ja sen riskitekijöiden varhainen tunnistaminen ovat tärkeitä tavoitteita niin yksilön terveydellisen kuin yhteiskunnallisenkin näkökulman kannalta.

Ensimmäinen havainto sosioekonomisen aseman yhteydestä yleiseen sairastuvuuteen tehtiin vuonna 1967 ilmestyneessä Whitehall-tutkimuksessa. Myöhemmin sosioekonomisen aseman yhteyttä esimerkiksi ihanteelliseen sydänterveyteen on käsitelty useissa tutkimuksissa. Lapsuusiän sosioekonomisen aseman yhteyttä metaboliseen oireyhtymään ja muihin glukoosimetabolian häiriöihin aikuisiässä ei kuitenkaan aikaisemmin juuri ole tutkittu. Nyt tehdyn tutkimuksen tavoitteena onkin selvittää, onko lapsuuden ajan sosioekonomisella asemalla yhteyttä aikuisiän metaboliseen oireyhtymään, sen komponentteihin ja siihen läheisesti liittyviin sokeriaineenvaihdunnan häiriöihin.

Tutkimus on osa LASERI eli Lasten Sepelvaltimotaudin Riskitekijät –projektia. LASERI on pitkittäinen monikeskustutkimus, jonka ensimmäinen suuri kenttätutkimus toteutettiin vuonna 1980. Nyt tehdyn tutkimuksen aineisto koostui 2250 tutkittavasta, joita seurattiin lapsuudesta (3–18 vuoden iästä) 31 vuoden ajan aina vuoteen 2011 saakka. Tutkimushenkilöiden sosioekonominen asema oli selvitetty mittareina mm. tutkimushenkilön (varhaisemmassa vaiheessa vanhempien) tulot ja koulutusvuodet ja sen vaikutusta tutkittiin metabolisen oireyhtymän ja sokeriaineenvaihdunnan häiriöiden esiintyvyyteen aikuisiässä.

Tutkimuksessa todettiin lapsuuden sosioekonomisella asemalla olevan käänteinen itsenäinen yhteys aikuisiän metabolisen oireyhtymän ilmaantuvuuteen. Tulokset osoittavat, että kohdistettaessa interventioita metabolisen oireyhtymän ehkäisemiseksi erityishuomio tulisi suunnata erityisesti alemman sosioekonomisen aseman perheisiin.

ASIASANAT: metabolinen oireyhtymä, lapsuuden sosioekonominen asema, heikentynyt paastosokeri, tyypin 2 diabetes